

MINIMALNI STANDARDI, NAČIN OBRAČUNA I MJERILA ZA IZRAČUN PRIČUVA PRIJENOSNIH PREMIJA

I. OSNOVNE ODREDBE

1. Ova Mjerila utvrđuju načine i metode obračunavanja bruto prijenosnih premija i prijenosnih premija neto od reosiguranja.
2. Društvo obračunava bruto prijenosne premije i prijenosne premije neto od reosiguranja po vrstama osiguranja za one ugovore o osiguranju (police) kod kojih osigurateljno pokriće traje i nakon kraja obračunskog razdoblja budući da se osigurateljna i obračunska razdoblja ne poklapaju.
3. Ova Mjerila se ne primjenjuju na osiguranja za koja se računa matematička pričuva.
4. Osnovica za obračun bruto prijenosne premije je zaračunata bruto premija. Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja uključuju sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju na period najduže do godinu dana, bez obzira da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na ka-

snije obračunsko razdoblje. Ograničenje perioda na godinu dana ne odnosi se na osiguranja koja su zbog same karakteristike rizika ugovorena na period dulji od godinu dana primjerice osiguranja građevinskih objekata u izgradnji, osiguranja objekata u montaži, osiguranje kredita i sl. neovisno da li je premija u cijelosti naplaćena, kao niti na osiguranja koja su ugovorena na period dulji od godinu dana, a kod kojih je premija u cijelosti naplaćena odjednom na početku osiguranja.

5. Prijenosne premije moraju biti dovoljne za ispunjavanje razumno predvidivih obveza koje će nastati nakon obračunskog razdoblja, a koje proizlaze iz ugovora o osiguranju i to za sve vrste osiguranja na koja se odnose ova mjerila, a kojima se Društvo bavi.

6. Ako primjenom dolje navedenih Metoda uvjet iz prethodne točke nije zadovoljen (npr. zbog velikih fluktuacija u tečaju ili nepredvidno lošeg rezultata) Društvo je dužno povećati prijenosnu premiju do iznosa koji zadovoljava uvjet iz prethodne točke.

7. Odredbe ovih Mjerila na odgovarajući se način primjenjuju i na društava za reosiguranje.

II. METODE ZA OBRAČUNAVANJE BRUTO PRIJENOSNIH PREMIJA

II. 1. Pojedinačni obračun za neživotna osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika u vremenu

1. Pojedinačni obračun za svaki ugovor o osiguranju radi se po sljedećem obrascu:

$$BPP = BP * \frac{d}{dOB}$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

BP = osnovica za izračun bruto prijenosne premije,

d = broj dana nakon kraja obračunskog razdoblja do kraja razdoblja za koje je zaračunata bruto premija BP ,

dOB = ukupan broj dana trajanja osiguranja za koji je zaračunata bruto premija BP .

2. Za ugovore o osiguranju kod kojih je došlo do promjene osnovice za izračun bruto prijenosne premije Društvo se može koristiti metodom koja nije u mjerilima i za koju imenovani ovlašteni aktuar mora dati obrazloženje.

II. 2. Pojedinačni obračun za neživotna osiguranja s neravnomjernom raspodjelom rizika u vremenu

1. Za ugovore o osiguranju kod kojih se visina pokrića (rizik) mijenja u vremenu trajanja osiguranja, Društvo obračun bruto prijenosne premije radi pojedinačno za svaki ugovor o osiguranju, uzimajući u obzir promjene visine pokrića tijekom trajanja osiguranja i dužinu trajanja osiguranja.

2. Takvi ugovori pojavljuju se naročito kod:

- osiguranja građevinskih objekata u izgradnji,
- osiguranja objekata u montaži,
- osiguranja filmske djelatnosti,
- osiguranja ugovorne odgovornosti izvođača građevinskih ili montažnih poslova
- osiguranja potraživanja (kredita).

3. Ako je razumno za pretpostaviti da visina pokrića (rizik) raste ili pada linearno u vremenu trajanja osiguranja i obveza u trenutku početka osiguranja je OSp , a u trenutku isteka OSk , pojedinačni obračun za svaki ugovor o osiguranju radi se po sljedećem obrascu:

$$BPP = BP * \frac{d * (2 * OSk * dOB - d * (OSk - OSp))}{dOB^2 * (OSk + OSp)}$$

4. Za ugovore o osiguranju kod kojih je došlo do promjene osnovice za izračun bruto prijenosne premije Društvo se može koristiti metodom koja nije u mjerilima i za koju imenovani ovlašteni aktuar mora dati obrazloženje.

II. 3. Pojedinačni obračun za dopunska osiguranja uz osiguranje života

1. Kod godišnjeg i ispodgodišnjeg plaćanja premije obračun bruto prijenosne premije za dopunska osiguranje uz osiguranje života radi se za svaki pojedini ugovor po sljedećem obrascu:

$$BPP = NBP - BP * \frac{d_1}{dOB}$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

NBP = osnovica za izračun bruto prijenosne premije (naplaćena premija do kraja obračunskog razdoblja za zadnju osiguravateljnu godinu),

BP = policirana premija za zadnju osiguravateljnu godinu,

d_1 = broj dana od početka zadnje osiguravateljne godine do kraja obračunskog razdoblja,

dOB = ukupan broj dana u zadnjoj osiguravateljnoj godini.

2. Ako je rezultat negativan, uzima se da je bruto prijenosna premija 0 (nula).

3. Kod jednokratnog plaćanja premije za cijelo razdoblje osiguranja ili za jedan njegov dio, gdje je cijelo razdoblje, odnosno njegov dio, veći od jedne godine, obračun bruto prijenosne premije za dopunska osiguranja uz osiguranje života radi se za svaki pojedini ugovor po sljedećem obrascu:

$$BPP = JNBP * \frac{d_2}{DOB2}$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

$JNBP$ = jednokratna uplata,

d_2 = broj dana od kraja obračunskog razdoblja do kraja razdoblja za koje je zaračunata jednokratna uplata,

$DOB2$ = ukupan broj dana razdoblja za koje je zaračunata jednokratna uplata.

4. Za ugovore o osiguranju kod kojih je došlo do promjene osnovice za izračun bruto prijenosne premije Društvo se može koristiti metodom koja nije u mjerilima i za koju imenovani ovlašteni aktuar mora dati obrazloženje.

II. 4. Proporcionalne metode

1. Za obračun bruto prijenosnih premija mogu se koristiti matematičko statističke metode ukoliko daju približno iste rezultate kao i pojedinačni obračun.

2. Iz obračuna se isključuju osiguranja kojima se kraj osigurnog pokrića poklapa s krajem obračunskog razdoblja.

3. Ukoliko Društvo primjenjuje ove metode, mora navesti i obrazložiti sve pretpostavke koje su korištene (vrsta osiguranja, početak i trajanje osiguranja, način i kriteriji grupiranja podataka, te ostale elemente relevantne za vremensko razgraničenje premije).

4. Za vrstu osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika i prosječnim trajanjem osiguranja n mjeseci, ako su počeci osiguranja jednakomjerno raspoređeni u pojedinom mjesecu, sredina mjeseca uzima se kao prosječni početak osiguranja, pa se obračun bruto prijenosne premije za obračunsko razdoblje radi po sljedećem obrascu:

$$BPP = \frac{1}{2n} \sum_{i=0}^{n-1} BP_i * [(2n - 1) - 2i]$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

BP_i = zaračunata bruto premija u mjesecu koji je i mjeseci prije zadnjeg mjeseca obračunskog razdoblja.

5. Za vrstu osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika i prosječnim trajanjem osiguranja od n mjeseci, ako su počeci osiguranja pretežno početkom mjeseca, obračun bruto prijenosne premije za obračunsko razdoblje se radi po sljedećem obrascu:

$$BPP = \frac{1}{n} * \sum_{i=0}^{n-1} BP_i * (n - 1 - i)$$

Gdje su: BPP i BP_i kao pod 4.

6. Za vrstu osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika i prosječnim trajanjem osiguranja od n mjeseci, ako su počeci osiguranja pretežno krajem mjeseca, obračun bruto prijenosne premije za obračunsko razdoblje se radi po sljedećem obrascu:

$$BPP = \frac{1}{n} * \sum_{i=0}^{n-1} BP_i * (n - i)$$

Gdje su: BPP i BP_i kao pod 4.

7. Za određenu vrstu osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika i prosječnim trajanjem osiguranja od m tromjesječja, ako pretpostavimo da je sredina tromjesječja prosječni početak osiguranja, tada se obračun bruto prijenosne premije za obračunsko razdoblje radi po sljedećem obrascu:

$$BPP = \frac{1}{2m} * \sum_{i=0}^{m-1} BP_i * [(2m - 1) - 2i]$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

BP_i = zaračunata bruto premija u tromjesječju koje je i tromjesječja prije zadnjeg tromjesječja obračunskog razdoblja.

8. Metoda iz stavka 7. primjerena je za obračunavanje bruto prijenosnih premija aktivnih reosigurateljskih poslova po ugovorima o proporcionalnom kvotnom reosiguranju ako Društvo nema podataka cedenta o tim prijenosnim premijama.

III. METODE ZA OBRAČUNAVANJE PRIJENOSNIH PREMIJA NETO OD REOSIGURANJA

1. Prijenosna premija neto od reosiguranja je bruto prijenosna premija umanjena za ugovoreni reosigurateljski dio sukladno važećim ugovorima o reosiguranju.

2. Društvo reosigurateljski dio bruto prijenosne premije određene vrste osiguranja utvrđuje ovisno o tipu ugovora i metodi obračuna bruto prijenosne premije.

3. Kod proporcionalnih ugovora o reosiguranju te pojedinačnog obračuna bruto prijenosne premije reosigurateljski odnosno suosigurateljski dio se računa po sljedećem obrascu:

$$BPPR = \frac{r}{100} * BPP$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

r = ugovoreni udio (%) reosiguranja u pojedinoj polici, tj. zaračunatoj premiji, $BPPR$ = reosigurateljski dio bruto prijenosne premije.

4. Ako Društvo ne razgraničuje proviziju reosiguranja na posebnom računu, $BPPR$ je potrebno umanjiti za udio provizije reosiguranja. Kod neživotnih osiguranja pod pojmom provizije reosiguranja smatra se ugovorena provizija reosiguranja.

5. Kod proporcionalnih metoda i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju imenovani ovlašteni aktuar društva određuje metodu za koju mora dati obrazloženje. Osnovica za izračun može biti bruto prijenosna premija ili reosigurateljski dio zaračunate premije.

IV. DRUŠTVO ZA REOSIGURANJE I DRUŠTVO ZA OSIGURANJE KOJE OBAVLJA POSLOVE OSIGURANJA I REOSIGURANJA

1. Društvo izračunava bruto prijenosnu premiju domaćih aktivnih poslova po metodi obračuna cedenta, ali bez umanjjenja za proviziju reosiguranja. Reosigurateljski dio bruto prijenosne premije, bez umanjjenja za proviziju reosiguranja je bruto prijenosna premija reosiguratelja.

2. Društvo izračunava bruto prijenosnu premiju inozemnih aktivnih reosigurateljskih poslova po metodama iz točke II.

3. Društvo računa smanjenje za retrocesiju po metodi iz točke III.

V. POTVRDA OBRAČUNA PRIJENOSNE PREMIJE

Društvo iskazuje u okviru tromjesečnog i godišnjeg izvještaja strukturu pričuve prijenosnih premija na obrascu sp 7, koji je sastavni dio Statističkih standarda. Podaci iskazani u obrascu sp 7 moraju biti potvrđeni od strane imenovanog ovlaštenog aktuara.

MINIMALNI STANDARDI, NAČIN OBRAČUNA I MJERILA ZA IZRAČUN PRIČUVA ŠTETA

I. OSNOVNE ODREDBE

1. Ova Mjerila utvrđuju načine i metode izračunavanja bruto pričuva šteta i pričuva šteta neto od reosiguranja, na kraju obračunskog razdoblja.

2. Definicije pojmova

■ Bruto pričuva šteta su pričuve šteta, uvećane za očekivane troškove obrade šteta.

▪ Pričuve šteta neto od reosiguranja su bruto pričuve šteta umanjene za reosiguravateljni dio.

▪ Pod otvorenom štetom smatramo štetu koja je prijavljena osiguratelju, ali još nije riješena.

▪ Pod otklonjenom štetom smatramo štetu koja je riješena, a po njoj nije bilo osigurateljne obveze.

▪ Šteta je djelomično likvidirana ako postoji mogućnost daljnjih likvidacija temeljem osigurateljne obveze (što uključuje i direktne troškove obrade šteta, ako se ne vode odvojeno) i kao takva treba biti u pričuvi za prijavljene štete.

▪ Šteta je konačno likvidirana ako na dan na koji ju promatramo ne postoji osnova za daljnju isplatu temeljem osigurateljne obveze. Takva šteta ne ulazi u pričuvu za prijavljene štete.

▪ Reaktivirana šteta je ponovno otvorena već ranije riješena šteta (konačno likvidirana ili otklonjena).

▪ Naknadno prijavljena šteta u nekom razdoblju je ona šteta koja je nastala prije početka tog razdoblja, a prijavljena je u tom razdoblju.

▪ Pojedinačno velika šteta ovisi o vrsti osiguranja i određuje ju svako Društvo za sebe.

▪ Direktni troškovi obrade šteta su troškovi koji se direktno mogu locirati na pojedinu štetu (npr. kamate, sudske pristojbe).

▪ Indirektni troškovi obrade šteta su troškovi koji nisu locirani na pojedinu štetu (npr. plaće, administrativni troškovi).

3. Društvo utvrđuje pričuve šteta po rizicima unutar vrsta osiguranja, a ako ne može onda po vrstama osiguranja.

4. Za ugovore o osiguranju u kojima su obveze iskazane u stranoj valuti, pričuve šteta obračunavaju se ukoliko je to moguće u stranoj valuti (kod pojedinačne procjene za svaku štetu obračun u stranoj valuti je obavezan) i preračunavaju u kn po tečaju na kraju obračunskog razdoblja na način sukladan odredbama ugovora o osiguranju.

5. Utvrđivanje pričuve šteta

Društvo utvrđuje:

i) pričuvu za prijavljene štete

ii) pričuvu za štete koje su nastale i nisu prijavljene do kraja obračunskog razdoblja za koje se utvrđuje pričuva šteta (IBNR), a ako je potrebno, ovisno o načinu utvrđivanja pričuve za prijavljene štete i tehnologiji obrade šteta, i:

iii) pričuvu za nastale a nedovoljno prijavljene odnosno rezervirane štete (budući razvoj po prijavljenim štetama – IBNER),

iv) pričuvu za štete koje bi mogle biti reaktivirane u budućnosti,

v) pričuvu za štete u prijenosu (prijavljene, ali nisu u pričuvi za prijavljene štete ili nezapisane štete – RBNR).

Pričuve navedene od ii) – v) zajednički se nazivaju pričuva za nastale a neprijavljene štete te Društvo nije obvezno svaku od tih pričuva zasebno iskazivati.

II. PRIČUVA ZA PRIJAVLJENE ŠTETE

Pričuva za prijavljene štete utvrđuje se za sve štete koje nisu riješene do kraja obračunskog razdoblja.

Društvo može pričuvu za prijavljene štete utvrditi na sljedeće načine:

1. Pojedinačna procjena za svaku štetu utvrđuje se prema procjeni vrijednosti očekivanih iznosa na temelju prikupljenih dokumenata, a u nedostatku dokumenata koristi se mišljenje odgovarajuće

stručne osobe (procjenitelja, liječnika, pravnika, ovlaštenog aktuara itd).

2. Ovisno o karakteristikama pojedinog rizika unutar vrste osiguranja, za utvrđivanje pričuve prijavljenih šteta može se koristiti i jedna od aktuarskih metoda.

3. Paušalna metoda za utvrđivanje pričuve šteta koristi se kod onih rizika unutar vrste osiguranja koji imaju značajan broj šteta i kod kojih većina šteta nije ekstremno različita. Društvo mora najprije izdvojiti otvorene pojedinačno velike štete po pojedinim vrstama osiguranja. Za takve štete iznos pričuve je potrebno utvrditi pojedinačnom procjenom. Paušalnom metodom izračunava se iznos pričuve šteta na sljedeći način:

$$P = (N - n) \times \varphi$$

$$\varphi = \frac{(S - s)}{(M - m)} \times f \times t$$

Gdje je:

P = iznos pričuve šteta bez pričuve za pojedinačno velike štete,

N = broj otvorenih šteta u vrsti osiguranja na dan utvrđivanja pričuve,

n = broj otvorenih pojedinačno velikih šteta na dan utvrđivanja pričuve,

φ = prosječni iznos štete za vrstu osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju revaloriziran i korigiran,

S = ukupan iznos likvidiranih šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju,

s = ukupan iznos likvidiranih pojedinačno velikih šteta u tekućem obračunskom razdoblju,

M = broj konačno likvidiranih šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju,

m = broj konačno likvidiranih pojedinačno velikih šteta,

f = koeficijent revalorizacije na kraj obračunskog razdoblja,

t = koeficijent korekcije,

Koeficijent korekcije (t) odražava razlike u visinama prosječne likvidirane štete i očekivanog prosječnog iznosa štete u pričuvi kao i trendove u visinama šteta te neka druga saznanja kao što su promjene osigurateljnog pokrića, promjene sudske prakse itd.

4. Rentne štete

U pričuvi za prijavljene štete utvrđuje se i pričuva za rentne štete iz ugovora o osiguranju od odgovornosti. Pričuvu za rentne štete utvrđuje Društvo aktuarskim metodama kao sadašnju vrijednost budućih obveza za rente. Pričuva se utvrđuje za svaku rentnu štetu posebno i pri tom se koristi razborite tablice smrtnosti i diskontira sa stopom koja nije veća od 5% godišnje, te uzima u obzir očekivano povećanje iznosa rente. Ovu pričuvu je potrebno i posebno iskazati.

III. PRIČUVA ZA NASTALE, A NEPRIJAVLJENE ŠTETE

Pričuva za nastale a neprijavljene štete utvrđuje se temeljem statističkih podataka za takve štete, podataka o prijavljenim štetama i tehnologije obrade šteta, te ostalih raspoloživih podataka i informacija.

Zavisno od karakteristika pojedine skupine ili vrste osiguranja, portfelja osiguratelja i oblika i kvalitete raspoloživih podataka, pri-

čuva za nastale a neprijavljene štete utvrđuje se sljedećim metodama ili njihovom kombinacijom.

1. Aktuarske metode:

- Osnovna metoda ulančanih ljestvica
- Metoda ulančanih ljestvica prilagođena za inflaciju
- Metoda prosječnog iznosa štete – Pričuva po ovoj metodi utvrđuje se iz projiciranog prosječnog iznosa štete i projiciranog broja šteta obzirom na konačni razvoj šteta

▪ Metoda očekivane kvote šteta – Očekivana kvota šteta određuje se što je moguće točnije na osnovi podataka društva, pretpostavki na kojima su određene premijske stope odnosno premije, vanjskih statističkih podataka te očekivanih trendova u zakonodavstvu, sudskoj praksi i ostalog. Ova metoda može se koristiti kada zbog nedovoljnosti podataka nije moguće korištenje preciznijih metoda.

- Bornhuetter-Fergusonova metoda
- Metoda tablice odgoda
- Ostale aktuarske metode

2. Paušalna metoda po sljedećem obrascu:

$$P = N * \varphi$$

$$\varphi = \frac{(S - s)}{(M - m)} * f * t$$

Gdje je:

P = pričuva za nastale a neprijavljene štete,

N = prosječan broj nastalih šteta, a naknadno prijavljenih u sljedećim godinama, kroz najmanje tri godine prije godine za koju se utvrđuje pričuva šteta,

Kod izračuna prosječnog broja nastalih, a naknadno prijavljenih šteta u sljedećim godinama može se uzeti u obzir korekcija obzirom na broj otklonjenih šteta u naknadno prijavljenim štetama.

φ = prosječna likvidirana šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju, revalorizirana i korigirana,

S = ukupan iznos likvidiranih šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju,

s = iznos pojedinačno velikih likvidiranih šteta u tekućem obračunskom razdoblju,

M = ukupan broj konačno likvidiranih šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju,

m = broj pojedinačno velikih konačno likvidiranih šteta u tekućem obračunskom razdoblju,

f = koeficijent revalorizacije na kraj obračunskog razdoblja,

t = koeficijent korekcije; definiran je u točki II 3.

U vrstama osiguranja kod kojih je broj šteta $(M-m)$ mali ili jednak nuli, određujemo po procjeni na razini skupine osiguranja ili se uzima prosjek koje druge srodne vrste osiguranja. U vrstama osiguranja kod kojih je prosječan broj šteta N mali ili jednak nuli, moguće je taj broj procijeniti na razini skupine osiguranja ili se uzima prosjek koje druge srodne vrste osiguranja.

Metoda iz točke III 2. može se koristiti za utvrđivanje pričuve za vrstu osiguranja za koju su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- Društvo raspolaže potrebnim podacima za najmanje tri godine koje prethode godini za koju se utvrđuje pričuva šteta,
- portfelj društva u toj vrsti osiguranja je izbalansiran i stabilan (obzirom na zaračunatu premiju, ukupan broj šteta i broj naknadno prijavljenih šteta unutar razdoblja za koje se utvrđuje prosječan broj naknadno prijavljenih šteta),

- velikoj većini broja šteta treba kraće od dvije godine da se prijave i/ili riješe u odnosu na razdoblje izloženosti i/ili nastanka.

Metoda iz točke III 2. nikako se ne može koristiti za utvrđivanje pričuve u osiguranju od odgovornosti za štete na osobama (uključivo i za štete na osobama u osiguranju od automobilske odgovornosti).

3. Paušalna metoda po sljedećem obrascu:

$$P = n_{x+1} * \varphi$$

Gdje je:

P = pričuva za nastale a neprijavljene štete,

n_{x+1} = očekivani broj naknadno prijavljenih šteta (broj šteta koje su nastale do kraja godine za koju se utvrđuje pričuva šteta i nisu bile prijavljene),

φ = očekivani prosječan iznos naknadno prijavljenih šteta,

x = godina na kraju koje utvrđujemo pričuvu za nastale a neprijavljene štete.

Očekivani broj naknadno prijavljenih šteta n_{x+1} procjenjuje se na temelju sljedećih podataka:

B_{x-3} = broj prijavljenih šteta u godini $(x-3)$,

B_{x-2} = broj prijavljenih šteta u godini $(x-2)$,

B_{x-1} = broj prijavljenih šteta u godini $(x-1)$,

B_x = broj prijavljenih šteta u godini (x) ,

n_{x-2} = broj naknadno prijavljenih šteta u godini $(x-2)$,

n_{x-1} = broj naknadno prijavljenih šteta u godini $(x-1)$,

n_x = broj naknadno prijavljenih šteta u godini (x) .

Očekivani broj naknadno prijavljenih šteta n_{x+1} razmjerni su broju prijavljenih šteta u godini za koju se određuje pričuva šteta:

$$n_{x+1} = k * B_x$$

Gdje je k aritmetička sredina razmjera naknadno prijavljenih šteta i prijavljenih šteta u proteklih godinama:

$$k = \frac{(k_x + k_{x-1} + k_{x-2})}{3}$$

$$k_x = \frac{n_x}{B_{x-1}} \quad k_{x-1} = \frac{n_{x-1}}{B_{x-2}} \quad k_{x-2} = \frac{n_{x-2}}{B_{x-3}}$$

Ukoliko nisu poznati svi podaci o brojčanom stanju šteta za protekle godine, može se aritmetička sredina k računati samo za poznate podatke.

Prosječni iznos naknadno prijavljenih šteta utvrđuje se iz sljedećih podataka:

s_1 = iznos šteta koje su bile u godini (x) naknadno prijavljene i konačno likvidirane,

s_2 = iznos šteta koje su bile u godini (x) naknadno prijavljene i djelomično likvidirane,

s_3 = iznos pričuve šteta za otvorene štete na kraju godine (x) koje su u toj godini naknadno prijavljene.

Očekivani prosječni iznos naknadno prijavljenih šteta jednak je:

$$\varphi = \frac{\{(s_1 + s_2) * f * t + s_3\}}{n_x}$$

f = koeficijent revalorizacije na kraj obračunskog razdoblja

t = koeficijent korekcije; definiran je u točki II 3.

U vrstama osiguranja kod kojih je broj naknadno prijavljenih šteta n_x mali ili jednak nuli, moguće je procijeniti na razini skupine osiguranja ili koje druge srodne vrste osiguranja, ili će se primjeniti odšteta u godini (x) koja se odgovarajuće revalorizira na kraj te godine. Metoda iz točke III 3. može se koristiti za utvrđivanje pričuve za vrstu osiguranja za koju velikoj većini broja šteta treba kraće od dvije godine da se prijave i/ili riješe u odnosu na razdoblje izloženosti i/ili nastanka.

Metoda iz točke III 3. nikako se ne može koristiti za utvrđivanje pričuve u osiguranju od odgovornosti za štete na osobama (uključivo i za štete na osobama u osiguranju od automobilske odgovornosti).

4. Pričuva za nastale a neprijavljene štete na kraju obračunskog razdoblja kraćeg od godine dana može se utvrditi i drugim metodama procjene koje nisu navedene u točkama III 1. – III 3., s tim da u tom slučaju taj iznos ne može biti manji od iznosa pričuve za nastale a neprijavljene štete na kraju prethodne godine.

5. Rentne štete

Ukoliko podaci za utvrđivanje pričuva za nastale a neprijavljene štete ne sadrže i podatke o rentnim štetama, pričuva za nastale a neprijavljene rentne štete je potrebno posebno utvrditi koristeći metode iz točke III 1.

6. Ako zbog karakteristika korištenih podataka, informacija i metoda, obračunata pričuva za nastale a neprijavljene štete ne sadrži sve dijelove navedene u točki I 5, potrebne pričuve za nastale a nedovoljno prijavljene štete, za reaktivirane štete i za štete u prijenosu utvrđuju se zasebno.

7. Pričuva za nastale a neprijavljene štete ne može biti manja od zbroja iznosa likvidiranih i rezerviranih otvorenih šteta koje su nastale i nisu prijavljene do dana na koji se utvrđuje pričuva šteta, ali su prijavljene do početka izračuna pričuve.

IV. TROŠKOVI OBRADE ŠTETA U PRIČUVI ŠTETA

Troškovi obrade šteta u pričuvi šteta sastavni su dio bruto pričuve šteta, a odnose se na direktne troškove obrade šteta i indirektne troškove obrade šteta.

1. Direktne troškove obrade šteta u pričuvi mogu biti sastavni dio pričuva za prijavljene štete i pričuva za nastale a neprijavljene štete, ovisno o tome da li su podaci o štetama, korišteni kod izračuna navedenih pričuva, uključivali u cijelosti iznose o direktnim troškovima obrade šteta. Ukoliko su direktni troškovi obrade šteta u pričuvi sastavni dio pričuva za prijavljene i pričuva za nastale a neprijavljene štete, onda se to mora posebno napomenuti. Ukoliko direktni troškovi obrade šteta u pričuvi nisu u cijelosti sastavni dio pričuva za prijavljene i pričuva za nastale a neprijavljene štete, moraju se posebno obračunati po vrstama odnosno skupinama osiguranja.

2. Minimalni iznos za indirektne troškove obrade šteta u pričuvi je 0,50% od zbroja pričuva za prijavljene štete, pričuva za nastale a neprijavljene štete i direktnih troškova obrade šteta u pričuvi.

V. UMANJENJE PRIČUVE ŠTETA ZA REGRESNA POTRAŽIVANJA I SPAŠENE OSTATKE OSIGURANE IMOVINE

1. Umanjenje pričuva štete za očekivana naplaćena regresna potraživanja i spašene ostatke osigurane imovine može biti sastavni dio pričuva za prijavljene i pričuva za nastale a neprijavljene štete, ovisno o tome da li su podaci o štetama korišteni kod izračuna navedenih pričuva uključivali iznose o naplaćenim regresnim potra-

živanjima, prodanim spašenim i zaprimljenim ostacima osigurane imovine i potraživanja za međunarodne štete.

2. Ukoliko uvjet iz prethodnog stavka nije ispunjen, navedeno umanje može se posebno obračunati.

3. Pričuva šteta Društvo može umanjiti i za oprezno određenu visinu regresnog potraživanja, ukoliko su neosporno ispunjeni svi uvjeti za takvo potraživanje i njegovu naplatu, što se mora posebno napomenuti.

VI. PRIČUVA ŠTETA NETO OD REOSIGURANJA

Društvo reosigurateljnih dio bruto pričuve šteta određene vrste osiguranja utvrđuje u skladu s odredbama ugovora o reosiguranju i ovisno o primjenjenoj metodi obračuna pričuve šteta.

VII. POTVRDA OBRAČUNA PRIČUVE ŠTETA

Društvo iskazuje u okviru tromjesečnog i godišnjeg izvještaja strukturu pričuve šteta na obrascu sp 8.1, koji je sastavni dio Statističkih standarda. Podaci iskazani u obrascu sp 8.1 moraju biti potvrđeni od strane imenovanog ovlaštenog aktuar.

MINIMALNI STANDARDI, NAČIN OBRAČUNA I MJERILA ZA MATEMATIČKU PRIČUVU ŽIVOTNIH OSIGURANJA I DRUGIH OSIGURANJA ZA KOJA SE OBRAČUNAVA MATEMATIČKA PRIČUVA TE POSEBNU PRIČUVU ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOD KOJIH UGOVARATELJ OSIGURANJA SNOSI RIZIK ULAGANJA

I. OSNOVNE ODREDBE

1. Ova mjerila utvrđuju način obračuna matematičke pričuve, način utvrđivanja reosigurateljnih dijela tih pričuva, dozvoljene metode i principe obračuna matematičke pričuve, dozvoljene temelje obračuna matematičke pričuve i način uključivanja neamortiziranih troškova pribave osiguranja u obračun matematičke pričuve. Ova mjerila također utvrđuju obveze upravitelja matematičke pričuve.

2. Odredbe ovih mjerila na odgovarajući se način primjenjuju i na društva za reosiguranje.

3. Društvo dužno je oblikovati matematičku pričuva za sve dugoročne ugovore o osiguranju osoba kod kojih se kumuliraju sredstva štednje ili sredstva za pokriće povećanih rizika u kasnijim godinama osiguranja, a posebice za:

i. životna osiguranja,

ii. druga osiguranja kod kojih se upotrebljavaju tablice vjerojatnosti i obračuni kao u životnim osiguranjima (npr. zdravstveno osiguranje s višegodišnjim trajanjem ako je premija osiguranja, neovisno o starosti, jednaka za cijelo vrijeme trajanja osiguranja).

4. Matematička pričuva mora biti dovoljna da omogućiti ispunjavanje svih razumno predvidivih obveza koje proizlaze iz ugovora o osiguranju i to za sve vrste osiguranja na koja se odnose ova mjerila, a kojima se Društvo bavi.

II. UPRAVITELJ MATEMATIČKE PRIČUVE

1. Društvo dužno je imenovati upravitelja matematičke pričuve i dostaviti podatke o imenovanju Agenciji.

2. Upravitelj matematičke pričuve mora biti ovlašten aktuar.

3. Upravitelj matematičke pričuve:

i. kontrolira da je matematička pričuva u skladu s preuzetim obvezama Društva,

ii. kontrolira konzistentnost matematičke pričuve,

iii. daje preporuke za ulaganje matematičke pričuve kako bi se matematička pričuva uložila u skladu s preuzetim obvezama Društva i u skladu sa Zakonom o osiguranju i drugim podzakonskim aktima,

iv. kontrolira ulaganja matematičke pričuve,

v. kontrolira knjigovodstveno stanje sredstava matematičke pričuve.

4. O ispravnosti obračuna i načinu angažiranja sredstava matematičke pričuve, dostavlja Upravi Društva i Agenciji, izvješće na kraju svakog tromjesečja i po godišnjem obračunu za tekuću godinu.

III. PRINCIPI OBRAČUNA MATEMATIČKE PRIČUVE

Matematička pričuva treba biti obračunata u skladu sa sljedećim principima:

1. Matematička pričuva treba biti obračunata dovoljno opreznim prospektivnim aktuarskim obračunom kao razlika sadašnje vrijednosti svih budućih obveza definiranih uvjetima i ugovorom o osiguranju za svaki pojedini ugovor o osiguranju, uključujući:

- sve zajamčene naknade, uključujući zajamčene otkupne vrijednosti,

- udjele u dobiti na koje ugovaratelj osiguranja, pojedinačno ili kolektivno, imaju pravo neovisno kako su ti udjeli u dobiti opisani i neovisno o tome da li su dana jamstva o visini udjela u dobiti,

- sve opcije dostupne ugovaratelju osiguranja prema uvjetima ugovora o osiguranju,

- troškove pri čemu troškovi uključuju i provizije i sadašnje vrijednosti svih budućih obveza ugovaratelja osiguranja po svakom od tih ugovora o osiguranju (npr. uplate premija);

2. Oprezan obračun nije obračun »najboljom procjenom«, već mora uključiti odgovarajuće dodatke za štetno odstupanje relevantnih faktora. Pri određivanju temelja obračuna treba uzeti u obzir sve okolnosti koje mogu utjecati na promjene i kolebanja statističkih podataka vodeći računa o zemljopisnom području u kojem se preuzima obveza, tipu ugovora o osiguranju, individualiziranim povećanim rizicima i očekivanim administrativnim troškovima i troškovima pribave osiguranja;

3. Metoda obračuna matematičke pričuve mora biti ne samo razumna po sebi, već također mora biti razumna uzimajući u obzir metodu utvrđivanja vrijednosti sredstava u koja je matematička pričuva uložena;

4. Matematička pričuva obračunava se u pravilu odvojeno za svaki ugovor o osiguranju.

Agencija može dozvoliti upotrebu statističkih i matematičkih postupaka, ukoliko se može pokazati da taj postupak daje približno iste rezultate kao i pojedinačni obračun. Princip odvojenih obračuna ne smije ni u kojem slučaju spriječiti stvaranje dodatnih pričuva za općenite rizike koji nisu individualizirani;

5. Matematička pričuva za grupno osiguranje odnosno određenu grupu ugovora ne smije biti niža od iznosa matematičke pričuve oblikovane temeljem pretpostavka za vrednovanje koje se ne mijenjaju i iznosa matematičke pričuve oblikovane temeljem pretpostavka koje ne odstupaju značajno od iskustva tako da u bilo kojem budućem trenutku ista bude pokrivena izvorima sredstava samo ovog grupnog

osiguranja odnosno samo ove grupe ugovora i imovinom za pokriće matematičke pričuve samo ovog grupnog osiguranja odnosno ove grupe ugovora određenom na dan vrednovanja uzimajući u obzir sva zajamčena prava primjerice odustanke, otkupe, povrate premija.

6. U slučaju ugovora o osiguranju kod kojih su premija odnosno ugovorena svota izračunate s uprosječenim parametrom spola, uprosječivanje parametra spola može se koristiti prilikom izračuna matematičke pričuve. Društvo kod ovakvih ugovora matematičku pričuvu može obračunati prema stvarnom spolu svakog osiguranika.

7. Ako je otkupna vrijednost osiguranja zajamčena, iznos matematičke pričuve za pojedini ugovor u svakom trenutku mora biti najmanje u visini otkupne vrijednosti zajamčene u tom trenutku;

8. Prijenosne premije osiguranja za koja se obračunava matematička pričuva uključuju se u matematičku pričuvu; prijenosne premije dopunskih osiguranja uz životna osiguranja za koja se ne obračunava matematička pričuva iskazuju se na pozicijama prijenosne premije;

9. Negativna matematička pričuva nije dozvoljena i postavlja se na 0;

10. Premije za novozaključena osiguranja moraju biti dovoljne da, na temelju razumnih aktuarskih pretpostavki, omoguće Društvu ispunjenje svih njegovih obveza, a posebno oblikovanje odgovarajuće matematičke pričuve;

11. U slučaju ugovora koji sudjeluju u dobiti metoda obračuna matematičke pričuve može implicitno uzeti u obzir buduće udjele u dobiti svih vrsta, na način koji je konzistentan s drugim pretpostavkama o budućem iskustvu i s važećom metodom raspodjele dobiti. Temelji obračuna matematičke pričuve moraju ostaviti dovoljno prostora da omoguće ostvarenje predviđenog sudjelovanja u dobiti;

12. Dodaci za buduće troškove mogu biti implicitni ili eksplicitni, a u svakom slučaju ukupno ne smiju biti manji od razborite procjene relevantnih budućih troškova;

13. Metoda obračuna matematičke pričuve ne smije biti podložna diskontinuitetima iz godine u godinu nastalim zbog proizvoljnih promjena metode ili temelja obračuna i mora biti takva da omogući distribuciju dobiti na adekvatan način tijekom trajanja svakog ugovora o osiguranju. Ovaj zahtjev ne smije se tumačiti na način da spriječi promjenu kamatne stope za obračun matematičke pričuve ukoliko promjena proizlazi iz promjena kamatnih stopa na tržištu, ili promjenu pretpostavki o smrtnosti ili drugih pretpostavki u obračunu matematičke pričuve, ako te promjene proizlaze iz promjena, stvarnog ili procijenjenog budućeg iskustva Društva;

14. Društvo treba omogućiti uvid u temelje i metode upotrijebljene u obračunu matematičke pričuve uključujući pričuvu za udjele u dobiti svim zainteresiranim osobama;

15. Ako su obveze osiguratelja iskazane u stranoj valuti, matematička pričuva obračunava se u toj valuti, a preračunava u kune na datum obračuna pričuve, na način sukladan odredbama ugovora o osiguranju.

IV. METODE OBRAČUNA MATEMATIČKE PRIČUVE I POSEBNE PRIČUVE ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOD KOJIH UGOVARATELJ OSIGURANJA SNOSI RIZIK ULAGANJA

IV. 1. Životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja

1. Za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja obračunava se zasebna matematička pričuva, na način

iz dijela IV. 2., za pokriće rizika smrti, troškova obavljanja djelatnosti ili drugih rizika poput zajamčenih isplata o dospijanju ili zajamčenih otkupnih vrijednosti.

2. Za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja uz navedenu matematičku priču, potrebno je oblikovati i odgovarajuću posebnu priču za naknade osigurane ugovorom o osiguranju koje su direktno vezane za vrijednost ulaganja.

3. Kada su naknade osigurane ugovorom direktno vezane za vrijednost jedinica investicijskog fonda ili za vrijednost imovine sadržane u investicijskom fondu Društva, obično podijeljenom na jedinice, posebne pričuve za te naknade moraju biti prikazane što je moguće približnije s tim jedinicama ili, ako jedinice nisu određene toj imovini.

4. Kada su naknade osigurane ugovorom direktno vezane za indeks dionica ili neku drugu referentnu vrijednost različitu od onih navedenih u prethodnom stavku, posebne pričuve za te naknade moraju biti prikazane što je moguće približnije ili s jedinicom za koju se smatra da predstavlja referentnu vrijednost ili, u slučaju kada jedinice nisu određene, s imovinom odgovarajuće sigurnosti i mogućnosti prodaje koja korespondira što je moguće približnije s onima na kojima se određena referentna vrijednost temelji.

5. Vrijednost posebne pričuve iz prethodnih stavaka obračunava se kao broj jedinica dodijeljenih ugovoru o osiguranju pomnožen s odgovarajućom vrijednosti jedinice ili, u slučaju kada jedinice nisu određene, vrijednosti na datum vrednovanja bilo koje druge mjere pridruženja ugovoru ekvivalentne jedinicama.

6. Za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja nije dozvoljeno umanjenje posebne pričuve za neamortizirane troškove pribave osiguranja. Troškove pribave osiguranja dozvoljeno je razgraničiti, i iskazati ih sukladno računovodstvenom standardu društava za osiguranje, do visine stvarnih troškova pribave, ali ne više od 3,5% manjeg od:

i. iznosa koji bi se na datum vrednovanja isplatio u slučaju smrti, i

ii. zbroja vrijednosti, na datum vrednovanja, jedinica pridruženih ugovoru o osiguranju (ili, u slučaju kada jedinice nisu određene, vrijednosti na datum vrednovanja bilo koje druge mjere pridruženja ugovoru ekvivalentne jedinicama) i ukupnog iznosa budućih premija za vrijeme trajanja osiguranja, ali najviše uključujući premije koje se plaćaju do 75 godina starosti osiguranika ako je trajanje osiguranja dulje.

IV. 2. Ostala osiguranja

1. Matematička pričuva obračunava se prospektivnom neto metodom kao razlika:

- sadašnje vrijednosti svih budućih obveza po ugovorima o osiguranju definiranih uvjetima i ugovorom o osiguranju, uključujući ugovorene svote i udjele u dobiti na koje ugovaratelji osiguranja, pojedinačno ili kolektivno, imaju pravo neovisno kako su ti udjeli u dobiti opisani i neovisno o tome da li su dana jamstva o visini udjela u dobiti, i

- sadašnje vrijednosti svih budućih uplata tehničke premije.

2. Kod ugovora o osiguranju kod kojih je trajanje osiguranja dulje od trajanja plaćanja premije u obračun matematičke pričuve eksplicitno se uključuju buduć troškovi uprave.

3. U temeljnim životnim osiguranjima dozvoljeno je smanjenje matematičke pričuve za neamortizirane stvarne troškove pribave osiguranja (cilmerizacija) pri čemu stopa cilmerizacije ne može biti viša od 3,5% od ugovorene svote odnosno kod rentnih osiguranja od sume ugovorenih premija (u oba slučaja ne uključujući dobit). Obra-

čunati iznos neamortiziranih troškova pribave osiguranja obavezno se iskazuje u prilogu financijskih izvještaja.

4. Tehnička premija u obračunu matematičke pričuve, diskontiranje neamortiziranog troška pribave osiguranja i diskontiranje vrijednosti budućih obveza obračunavaju se na temelju istih temelja obračuna.

5. Tehnička premija koja se koristi u obračunu matematičke pričuve uvećana za dozvoljeni godišnji iznos cilmerizacije u smislu stavka 3. ne smije biti ni u kojem slučaju veća od 90% bruto premije iz ugovora o osiguranju za razdoblje za koje je obračunata tehnička premija. U slučaju da uvjet iz prve rečenice nije zadovoljen, u obračunu matematičke pričuve umjesto tehničke premije uvećane za dozvoljeni iznos cilmerizacije uzima se 90% bruto premije. Bruto premija iz prethodnih rečenica ne uključuje doplatke na osnovnu premiju iz cjenika poput doplatka za ispodgodišnje plaćanje premije, fiksne troškove po polici i slično.

6. U slučaju da su predviđeni buduć troškovi za postojeća osiguranja veći od implicitno uračunatih troškova u obračunu matematičke pričuve (razlika stvarne bruto premije i tehničke premije koja se koristi u obračunu matematičke pričuve uvećane za dozvoljeni iznos cilmerizacije) Društvo dužno je oblikovati dodatnu priču. Iznos dodatne pričuve, te pretpostavke i metoda za procjenu budućih troškova sastavni su dio Izvješća imenovanog ovlaštenog aktura o obračunu matematičke pričuve.

7. U slučaju potrebe za stvaranjem dodatnih pričuva za općinite rizike koji nisu individualizirani iznos, te pretpostavke i metoda obračuna dodatne pričuve sastavni su dio Izvješća imenovanog ovlaštenog aktura o obračunu matematičke pričuve.

8. Ukoliko je matematička pričuva obračunata pomoću uprosječenog parametara spola, u slučaju značajnog odstupanja uprosječenog parametra od stvarnog iskustva, Društvo je dužno obračunati matematičku priču prema stvarnom iskustvu, ali u svakom slučaju ne u iznosu nižem od matematičke pričuve obračunate prema uprosječenom parametru spola korištenom u izračunu premije. Odstupanja uprosječenih parametara od stvarnog iskustva Društvo je dužno kontrolirati bar jednom godišnje. Pretpostavke o uprosječenom parametru spola kao i analiza stvarnog iskustva sastavni su dio Izvješća imenovanog ovlaštenog aktura o obračunu matematičke pričuve.

9. Ako za određeni tip ugovora o osiguranju nije moguće koristiti neto metodu obračuna matematičke pričuve zbog svojstava ugovora o osiguranju, matematička pričuva se obračunava drugom prospektivnom metodom u skladu s ovim mjerilima, a posebice principima izračuna matematičke pričuve iz točke III. i odredbama ove točke. U tom slučaju potrebna je prethodna suglasnost Agencije.

10. Matematička pričuva na datum vrednovanja dobiva se linearnom interpolacijom obračunatih matematičkih pričuva (prije eventualnog postavljanja na 0) na početku i na kraju tekuće godine osiguranja. Za temeljna životna osiguranja matematičkoj pričuvi na datum vrednovanja dodaje se prijenosna premija uzimajući u obzir način plaćanja premije. Obračun prijenosne premije temelji se na tehničkoj premiji, troškovima uprave i dozvoljenom godišnjem iznosu cilmerizacije iz ugovora o osiguranju. Ukoliko je tako dobivena matematička pričuva negativna, postavlja se na 0.

11. Unutar poslovne godine Društvo dužno je po isteku svakog mjeseca povećavati matematičku priču na temelju pojedinačnih mjesečnih obračuna analognih obračunima na kraju poslovne godine ili na temelju privremenih mjesečnih obračuna.

12. Privremeni mjesečni obračun matematičke pričuve unutar poslovne godine, za ukupno poslovanje, obračunava Društvo kao razliku prihoda i rashoda na sljedeći način:

i. Prihodi:

- zaračunate bruto premije osiguranja,
- prinos od ulaganja matematičke pričuve,

ii. Rashodi:

- obračunate naknade iz osiguranja, neto od reosiguranja,
- ukalkulirani troškovi poslovanja,
- reosigurateljna premija.

iii. Postotak ukalkuliranih troškova koji se može primijenjivati tijekom sljedeće poslovne godine na kraju prethodne poslovne godine oprezno određuje aktuar uzeti u obzir predviđenu strukturu budućeg portfelja. Iznos i metoda određivanja tog postotka sastavni su dio Izvješća imenovanog ovlaštenog aktuara o obračunu matematičke pričuve.

13. Matematička pričuva se na temelju mjesečnih obračuna ne umanjuje, kod privremenih mjesečnih obračuna ako su rashodi veći od prihoda, odnosno kod pojedinačnih mjesečnih obračuna ako je obračunata matematička pričuva manja od matematičke pričuve prethodnog obračuna. U iznimnim slučajevima na temelju pojedinačnih mjesečnih obračuna dozvoljeno je umanjenoje matematičke pričuve unutar poslovne godine.

V. TABLICE VJEROJATNOSTI

1. Izbor tablica vjerojatnosti koje će se primijeniti u obračunu matematičke pričuve (poput tablica smrtnosti, tablica poboljšavanja, tablica odustanaka od osiguranja, tablica bračnog statusa i slično) treba biti razborit. U obzir treba uzeti relevantne trendove u iskustvu Društva i osigurateljne industrije u cijelosti, očekivane trendove, politiku preuzimanja u osiguranje i druge promjene koje mogu značajno utjecati na rezultat.

2. Kod ugovora o osiguranju kod kojih pretpostavke o smanjenju smrtnosti povećavaju matematičku priču, treba pri određivanju smrtnosti u obračunu matematičke pričuve primijeniti odgovarajuće korekcije za buduće smanjenje smrtnosti. Kod životnih osiguranja koja pokrivaju rizik smrti i zdravstvenih osiguranja treba pri određivanju vjerojatnosti smrtnosti i poboljšavanja uzeti u obzir moguće promjene rizika iz poznatih bolesti čiji utjecaj još nije evidentiran u postojećim tablicama vjerojatnosti.

3. Pri određivanju tablica vjerojatnosti za obračun matematičke pričuve u pravilu treba koristiti najnovije službene tablice vjerojatnosti i druge statistike Republike Hrvatske. Iznimno je dozvoljeno korištenje i drugih tablica vjerojatnosti ako se njihovom primjenom dobivaju veći iznosi matematičke pričuve i ako imenovani ovlašteni aktuar to obrazloži u izvještaju imenovanog ovlaštenog aktuara o obračunu matematičke pričuve.

Uz navedeno obrazloženje trebaju biti navedene korištene tablice vjerojatnosti, razlozi njihove upotrebe te iznosi povećanja matematičke pričuve po svakom cjeniku, u kojem su korištene druge tablice vjerojatnosti.

4. U slučaju da u portfelju osiguratelja ima više od 10% osiguranika s prebivalištem izvan Republike Hrvatske, za ugovore o osiguranju tih osiguranika treba uzeti u obzir iskustva i trendove u tablicama vjerojatnosti zemlje njihovog prebivališta, uz predhodno odobrenje Agencije.

VI. KAMATNA STOPA

1. Kamatna stopa koja se koristi u obračunu matematičke pričuve treba biti razborito odabrana i treba zadovoljavati sljedeće uvjete:

i. Najviša kamatna stopa za obračun matematičke pričuve iznosi:

- 3,3% za ugovore o osiguranju sklopljene prije 2010. godine,
- 3% za ugovore o osiguranju sklopljene u 2010. godini,
- 2,75% za ugovore o osiguranju sklopljene od 1. 1. 2011. do zaključno 30. 6. 2016. godine,
- 1,75% za ugovore o osiguranju u kojima su obveze osiguratelja i ugovaratelja osiguranja ugovorene s valutnom klauzulom, a sklopljene nakon 1. 7. 2016. godine,
- 2% za ugovore o osiguranju u kojima su obveze osiguratelja i ugovaratelja osiguranja ugovorene u kunama bez valutne klauzule, a sklopljene nakon 1. 7. 2016. godine

pri čemu kamatna stopa ne smije biti viša od prosječnog prinosa kojeg je Društvo ostvarilo ulaganjem sredstava matematičke pričuve u prethodne tri godine. Agencija će donijeti odluku o kamatnoj stopi u slučaju značajnih promjena na tržištu državnih obveznica u spomenutom razdoblju te utvrditi kamatne stope za obračun matematičke pričuve za ugovore o osiguranju sklopljene u narednim razdobljima.

ii. Prosječan prinos iz točke i. računa se kao ponderirani prosjek prinosa na matematičku priču u posljednje tri godine, pri čemu se za pondere uzima prosječna vrijednost matematičke pričuve tijekom godine, a prinos u određenoj godini se izračunava kao:

$$P = \frac{P_U - T_U}{V_{MPZO}}$$

Gdje je:

P = prinos,

P_U = ukupni prihod ulaganja matematičke pričuve,

T_U = ukupni trošak ulaganja matematičke pričuve,

V_{MPZO} = prosječna vrijednost matematičke pričuve tijekom promatrane poslovne godine.

– Prosječna vrijednost matematičke pričuve izračunava se tako da se uzima vrijednost matematičke pričuve na najmanje dva datuma tijekom promatrane poslovne godine i to na početku i kraju poslovne godine.

– Prinos se izračunava posebno za svaku poslovnu godinu.

– Prosječan prinos dobiva se kao zbroj prinosa pomnoženih s prosječnom vrijednošću matematičke pričuve za posljednje tri pune poslovne godine (u godišnjim financijskim izvješćima uključujući godinu za koju se radi obračun matematičke pričuve) i podijeljen sa zbrojem prosječnih vrijednosti matematičke pričuve.

iii. Društvo za osiguranje nije obvezno koristiti tako visoku kamatnu stopu;

iv. Iznimno od točke 1.i. ove glave, Agencija može, temeljem obrazloženog i dokumentiranog zahtjeva društva za osiguranje, odobriti društvu za osiguranje, u slučaju kada to ocijeni opravdanim, da određeno vrijeme pri izračunu matematičke pričuve koristi višu kamatnu stopu od one propisane točkom 1.i. kako bi se postupno uskladilo s odredbama točke 1.i.

v. Odredbe prethodnih točaka ne odnose se na matematičke pričuve životnih osiguranja u kojima ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja iz točke IV.1.

VII. REOSIGURANJE

1. Reosigurateljni dio matematičke pričuve obračunava se u skladu s odredbama ugovora o reosiguranju.

2. Reosigurateljni dio sredstava matematičke pričuve veći od 15% ukupno obračunate matematičke pričuve treba biti deponiran kod Društva, a podliježe odredbama ulaganja kao dio matematičke pričuve. Navedeno se ne primjenjuje ako je reosiguran samo rizik smrti.

3. Društvo za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja i reosiguranja odnosno društvo za reosiguranje obračunava matematičku pričuvu u skladu s odredbama ugovora o reosiguranju. Umanjenje matematičke pričuve za dio predan u retrocesiju obračunava se u skladu s odredbama ugovora o retrocesiji.

VIII. IZRADA I POTVRDA OBRAČUNA MATEMATIČKE PRIČUVE

Imenovani ovlašteni pri utvrđivanju ispravnosti obračuna matematičke pričuve treba:

1. Provjeriti da li se računalni programi za obračun matematičke pričuve i dokumentacija izrađena na temelju tih računalnih programa temelji na vjerodostojnim izvornim podacima i da li udovoljavaju programiranim računskim kontrolama računalnih izračuna;

2. Provjeriti da li je suma matematičke pričuve Društva i obveze reosiguratelja dovoljna za pokriće svih obveza iz ugovora o osiguranju na kraju promatrane poslovne godine;

3. Provjeriti da li su premije za ugovore o osiguranju koji su sklopljeni tijekom poslovne godine dovoljne da na temelju razumnih aktuarskih pretpostavki i uzimajući u obzir druge financijske izvore Društva koji su dostupni za tu svrhu, omoguće Društvu ispunjenje svih njegovih obveza u odnosu na te ugovore o osiguranju, a posebno oblikovanje odgovarajuće matematičke pričuve;

4. Za svaku od točaka navedenih u prethodnom stavku imenovani ovlašteni aktuar treba u Mišljenju imenovanog ovlaštenog aktuaara o obračunu matematičke pričuve navesti da li je zadovoljena;

5. Imenovani ovlašteni aktuar dužan je uz Mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuaara o obračunu matematičke pričuve izraditi i Izvještaj imenovanog ovlaštenog aktuaara o obračunu matematičke pričuve koje se dostavlja Agenciji zajedno s financijskim izvještajima;

6. Izvještaj imenovanog ovlaštenog aktuaara o obračunu matematičke pričuve treba sadržavati za svaki tip ugovora o osiguranju:

- detaljan opis obveza, bitnih za obračun matematičke pričuve, definiranih uvjetima osiguranja i ugovorom o osiguranju, uključujući sve garantirane naknade, način raspodjele dobiti i opcije;

- temelje obračuna, metodu i pretpostavke vrednovanja prema kojima je obračunata matematička pričuva;

- ukoliko je korištena modificirana neto metoda ili druga metoda u skladu s odredbama točke IV. ovih Mjerila detaljan opis metode, i pojašnjenje zbog čega je korištena druga metoda;

- iznose, temelje obračuna, pretpostavke i metode obračuna za sve dodatne pričuve uključene u matematičku pričuvu poput pričuve za neindividualizirane rizike, pričuve za buduće troškove, pričuve za specijalne garancije i opcije;

- pretpostavke o uprosječenom parametru spola kao i analiza stvarnog iskustva u slučaju izračuna matematičke pričuve s uprosječnim parametrom spola;

- iznos i metodu određivanja postotka za izračun ukalkuliranih troškova poslovanja u privremenim mjesečnim obračunima;

- ukoliko su korištene promijenjene tablice vjerojatnosti u smislu točke V. ovih Mjerila detaljan opis i razlog promijena, te metodu izračuna;

- popunjene obrasce definirane od Agencije;

7. Društvo iskazuje u okviru tromjesečnog i godišnjeg izvještaja strukturu matematičke pričuve na obrascima sp 13, koji su sastavni dio Statističkih standarda. Podaci iskazani u u obrascu sp 13 moraju biti potvrđeni od strane imenovanog ovlaštenog aktuaara.

IX. ODREDNICE POJMOVA, OBRAZLOŽENJA IZRAZA I OBJAŠNENJA

1. Zaračunatom premijom smatra se naplaćena premija (stvarno naplaćena premija uključujući naplaćeni dio djelomično naplaćenih rata). Dospjele djelomično naplaćene rate mogu se smatrati naplaćenima ukoliko je naplaćeno najmanje 50% rate.

2. Troškovi pribave osiguranja uključuju samo neposredne troškove pribave osiguranja od zaračunate premije. Pod neposrednim troškovima pribave smatraju se troškovi provizije za zaključena osiguranja i troškovi zaposlenika direktno i isključivo zaposlenih na pribavi osiguranja, odnosno u slučaju zaposlenika koji obavljaju više poslova razmjerni dio troškova tog zaposlenika za dio radnog vremena koji prosječno godišnje provodi na direktnim i isključivim poslovima pribave osiguranja. Troškovi ispostavljanja dokumenata o osiguranju ili uključivanja ugovora o osiguranju u portfelj, kao i posredni troškovi poput troškova reklame ili administrativni troškovi vezani s obradom ponude i izdavanjem police ne smatraju se neposrednim troškovima pribave i nije ih dozvoljeno razgraničavati.

3. Temelji obračuna matematičke pričuve su tablice vjerojatnosti (tablice smrtnosti, tablice poboljevanja, tablice odustanaka, tablice bračnog statusa i slično), kamatna stopa i troškovi.

4. Matematička pričuva obračunata u skladu s ovim Mjerilima je matematička pričuva, bruto iznos.

5. Matematička pričuva, bruto iznos umanjena za dio predan u reosiguranje je matematička pričuva, neto od reosiguranja.

6. Datumom vrednovanja u smislu ovog Pravilnika smatra se datum na koji se odnosi obračun matematičke pričuve.

7. Individualiziranim rizicima smatraju se rizici koji se odnose na pojedinca, primjerice rizici zanimanja, sporta ili bolesti osiguranika.

8. Neindividualiziranim rizicima smatraju se rizici koji se ne odnose na pojedinca, već na veću grupu ili sve osiguranike zbog primjerice zemljopisnog područja na kojem osiguranici borave ili pojave nove bolesti.

MINIMALNI STANDARDI, NAČIN OBRAČUNA I MJERILA ZA PRIČUVE ZA KOLEBANJE ŠTETA

I. OSNOVNE ODREDBE

1. Ova Mjerila za pričuve za kolebanje šteta utvrđuju način obračuna pričuve za kolebanje šteta.

2. Društvo utvrđuje pričuve za kolebanje šteta po vrstama osiguranja sukladno ovom Pravilniku.

3. Pričuva za kolebanje šteta ne utvrđuje se za dugoročne ugovore osiguranja osoba kod kojih se kumuliraju sredstva štednje ili

sredstva za pokriće povećanih rizika u kasnijim godinama osiguranja.

II. NAČIN OBRAČUNA

1. Podaci potrebni za izradu

Za izračun (utvrđivanje) pričuve za kolebanje šteta koriste se sljedeći podaci:

i. kvota šteta za pojedinu osigurateljnu skupinu (vrstu) u obračunskom razdoblju na kraju kojeg se utvrđuje pričuva,

ii. kvote šteta za pojedinu osigurateljnu skupinu (vrstu) i to za svaku godinu posebno u 10-godišnjem neprekidnom razdoblju koje prethodi obračunskom razdoblju za koje se utvrđuje pričuva.

Ako u razdoblju za određivanje prosječne kvote šteta Društvo nije obavljalo poslove pojedine osigurateljne skupine (vrste), dužno je za to razdoblje koristiti ukupnu kvotu šteta za cijelo tržište u Republici Hrvatskoj.

3. Kvote šteta iz prethodnog stavka objavljuje Agencija.

4. Kvota šteta je kvocijent mjerodavne štete i mjerodavne premije pomnožen sa 100 (KŠ). Mjerodavna šteta (MŠ) znači:

$$MŠ = BŠ - ŠR \pm PPŠ \pm PPŠR \pm PPB \pm POOP - PKOP$$

Gdje je:

MŠ = mjerodavna šteta u promatranom razdoblju,

BŠ = obračunate (bruto) odštete,

ŠR = udio reosiguranja u odštetama,

PPŠ = promjena pričuve šteta (nastalih prijavljenih i nastalih neprijavljenih),

PPŠR = promjena pričuve šteta, udio reosiguranja

PPB = promjena pričuve za bonuse,

POOP = promjena ostalih osigurateljno-tehničkih pričuva,

PKOP = prihodi od kamata ostvarenih na osigurateljno-tehničkim pričuvama. Mjerodavna premija (MP) znači:

$$MP = ZBP - PRE \pm PPP \pm PPPR,$$

Gdje je:

MP = mjerodavna premija u promatranom razdoblju,

ZBP = zaračunata bruto premija,

PRE = premija predana u reosiguranje,

PPP = promjena bruto pričuva prijenosnih premija,

PPPR = promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja.

Ako su u promatranom razdoblju:

MŠ ≤ 0 i MP ≥ 0 tada je KŠ_i = 0,

MŠ > 0 i MP ≤ 0 ili MŠ = 0 i MP < 0 tada je KŠ_i = 130,

MŠ < 0 i MP < 0 tada je $KŠ_i = \frac{MP}{MŠ} \cdot 100$.

5. Temeljem izračunate kvote štete za razdoblje iz II 1. ii, na način opisan u II 4., izračunava se prosječna kvota štete (PKŠ) i standardna devijacija (SD):

$$PKŠ = \frac{\sum_{i=1}^n KŠ_i}{n} \quad SD = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (KŠ_i - PKŠ)^2}{n}}$$

Gdje je:

n = broj promatranih godina (10 godina)

KŠ_i = kvota šteta u godini »i«

Za izračun PKŠ i SD ne koriste se podaci o kvoti šteta (KŠo) za obračunsko razdoblje za koje se utvrđuje pričuva za kolebanje šteta.

Ako je KŠ_i u nekoj godini veća od 130, za izračun PKŠ i SD izjednačit će se na 130.

6. Pričuva za kolebanje šteta na kraju obračunskog razdoblja utvrđuje se ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

i. KŠ_i za i=1,...,n najmanje jednom je iznad 100;

ii. SD za promatrano razdoblje iznosi najmanje 5.

7. Gornja granica obveze

Mjerodavna premija u obračunskom razdoblju (MPo) računa se po formuli danoj u II 4. Ako se izračunom dobije MPo < 0, tada se MPo stavlja na nulu.

Gornja granica obveze (GGO) dobije se tako da se MPo pomnoži s višekratnikom standardne devijacije (SD) iz II 5. podjeljenim sa 100 i to:

i. za osigurane usjeva i nasada

ii. osiguranje kredita

sa šestokratnikom standardne devijacije, iii. za sve ostale vrste rizika (osiguranja) s četverokratnikom standardne devijacije.

8. Povećanje pričuve za kolebanje šteta

Pričuva za kolebanje šteta povećava se za 3,5% gornje granice obveze (utvrđene prema II 7.). Ako bi povećanjem iz prethodnog stavka pričuva za kolebanje šteta premašila gornju granicu obveze (utvrđenu prema II 7.), pričuva se povećava samo do gornje granice obveze.

Ako je pričuva za kolebanje šteta na početku obračunskog razdoblja veća od GGO pričuva se ne povećava.

9. Smanjenje pričuve za kolebanje šteta

Ako je kvota šteta u tekućem obračunskom razdoblju veća od prosječne kvote šteta (utvrđene prema II 5.), pričuva za kolebanje šteta smanjuje se za iznos

$$SP = (KŠo - PKŠ) \% \cdot MPo$$

Gdje je:

SP = smanjenje pričuve za kolebanje šteta

KŠo = kvota šteta u obračunskom razdoblju.

10. Iznos pričuve na kraju obračunskog razdoblja

Kada su ispunjeni uvjeti iz II 6. pričuva za kolebanje šteta na kraju obračunskog razdoblja dobije se primjenom II 8. i 9.

Iznos pričuve za kolebanje šteta na kraju obračunskog razdoblja ne može biti manji od nule niti veći od GGO.

11. Kada nisu ispunjeni uvjeti iz II 6 nije potrebno utvrđivati pričuvu za kolebanje šteta, iznos pričuve na kraju obračunskog razdoblja je nula.

III. IZRADA I POTVRDA OBRAČUNA PRIČUVE ZA KOLEBANJE ŠTETA

Društvo iskazuje u okviru godišnjeg izvještaja strukturu pričuve za kolebanje šteta na obrascu sp 10, koji je sastavni dio Statističkih standarda. Podaci iskazani u obrascu sp 10 moraju biti potvrđeni od strane imenovanog ovlaštenog aktuara.